

Подекуди перекладачеві не вдається відтворити стилістичне забарвлення мови героїв. Наприклад, при перекладі репліки Джеккі:

- *I am... Okay?... Please... Please... Get out!*
- *Я... Я просто... Йду!*

Повтор лексеми «*Please*» повністю елімінується перекладачем, що призводить до зниження рівня експресії висловлювання (біль, розгубленість та відчай дівчини), яким наділений ВТ.

Отже, особливості перекладу фільмів жанру «трилер» становлять цілу низку перекладознавчих проблем. Перекладачеві необхідно правильно декодувати біблійний контекст і адекватно відтворювати лексичні маркери, які можуть неодноразово актуалізуватися протягом усього фільму. Слід зауважити, що при перекладі кінотрилера важливо зберігати навіть ледве помітні відтінки значення реплік персонажів (як, наприклад, натяк), адже на них почасти базується психологічна боротьба опонентів, створюється ефект саспенсу, який тримає глядача в напруженому очікуванні наступного повороту сюжету. Нехтування ними неминуче спрощує експресивне забарвлення вербальної складової кінотексту і призводить до неповної реалізації прагматичного задуму автора трилера.

Перспективу для подальшого дослідження становить виведення перекладознавчої класифікації кінотрилерів з огляду на їхню сюжетно-композиційну домінанту, виділення й обгрунтування одиниці аналізу перекладу кінотрилера.

Бібліографічні посилання

1. **Новикова М. А.** Стиль автора и стиль перевода: учеб. пособие / М. А. Новикова, О. Н. Лебедь, М. Ю. Лукинова и др. – К.: УМК ВО при Минвузе УССР, 1988. – 84 с.

2. **Піджак. Фільм Джона Мейбери.** США, 2005. – 103 хв. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://toloka.hurtom.com/viewtopic.php?t=39942>.

3. **Піджак. Фільм Джона Мейбери.** США. – 2005. – 103 мин. [Електронний ресурс]. – [Режим доступу] : <http://gidonline.ru/2011/08/pidzhak/>.

4. **Arnold B.** Halloween Customs in the Celtic World / Bettina Arnold // UWM Center for Celtic Studies Halloween Inaugural Celebration, 2001 [Електронний ресурс]. –

Режим доступу : <https://pantherfile.uwm.edu/barnold/www/lectures/halloween.html>.

5. **History of the Jack O'Lantern** [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pumpkinnook.com/facts/jack.htm>.

6. **Rubin Martin.** Thrillers. Genres in American Cinema / Martin Rubin. – Cambridge University Press, 1999. – 336 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://books.google.com.ua/books?id=yqRNiYpofMcC&printsec=frontcover&hl=ru#v=onepage&q&f=false>.

7. **The Jacket. A Film by John Maybury** // USA, 2005. – 103 min. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.imsdb.com/scripts/Jacket,-The.html>.

Надійшла до редколегії 9.11.2012 р.

УДК 373.167.1

О. І. Панченко

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

ПЕРЕКЛАД ТВОРІВ ЧАРЛЬЗА ДІККЕНСА ЯК ЗРАЗОК ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Йдеться про лінгвістичні ознаки творчості Ч. Діккенса та вдалі варіанти її перекладів російською мовою.

Ключові слова: переклад, стиль, перекладацька трансформація.

Речь идет о лингвистических особенностях творчества Ч. Диккенса и удачных вариантах его перевода на русский язык.

Ключевые слова: перевод, стиль, переводческая трансформация.

The article deals with linguistic peculiarities of Dickens's artistic works and successful variants of its rendering into Russian.

Key words: translation, style, translational transformation.

Дана стаття знаходиться в руслі важливих лінгвістичних досліджень, оскільки проблеми вдалого перекладу класичної англійської літератури, попри довгу історію їхнього існування, ще не знайшли свого вирішення, тому є сенс звернутися до витоків класичної англійської мови та засобів її перекладу.

Зарубіжна та вітчизняна діккенсіана представлена значною кількістю монографій та статей, авторами яких є А. Адріан, П. Девіс, Дж. Кінсайд, Ф. Колінз, С. Маннінг, М. Слатер, Б. Харді, Дж. Честертон та багато інших. Так, А. Адріан розглядає особливості відтворення письменником стосунків між батьками та дітьми. Б. Харді досліджує проблему моральності в характерах діккенсових персонажів, Ф. Коллінз з'ясовує роль освіти в художньому доробку англійського романиста. Натомість Дж. Кінсайд простежив майстерність митця у використанні засобів гумору, а С. Маннінг досліджував секрети іронії письменника, притаманні його «зрілим» творам.

Не втратили своєї наукової вартості монографії, написані російською мовою в радянські часи. Книги І. Катарського, Н. Михальської, М. Нерсесової, Т. Сільман, М. Тугушевої, Д. Урнова, Ю. Фрідлендера відзначаються ретельним аналізом мистецького доробку Ч. Діккенса, з'ясуванням становлення художньо-творчого методу та його органічних складових, зосередженням уваги на ідейно-тематичній та естетичній цінності творів, дослідженням жанрової специфіки літературної спадщини письменника.

Україномовна діккенсіана представлена здебільшого статтями, за винятком хіба монографії З. Лібмана. Окремі грані художньої майстерності Ч. Діккенса досліджували С. Гречанюк, В. Мацапура, І. Матвеєва, Л. Скуратовська, М. Стріха, К. Шахова.

Метою даної роботи є описання особливостей відтворення в перекладах «духу» оригіналу, передачі авторського стилю. Про природу діккенсівського стилю тонко й проникливо писав відомий англійський письменник середини ХХ ст. Ч. П. Сноу: «Гумор Діккенса не має нічого собі рівного у творчості інших англійських письменників ХІХ століття. У гуморі Діккенса немає ніякої недомовленості. Багато в ньому від комізму характерів і ситуацій. У той же час це гумор молодого людини, яка перебуває у щасливій упевненості, що тільки вона знає відповідь на загадку, яку їй задали оточуючі дурні. Його сміх видається добрішим, ніж він сам, тому що саме абсурдність людської поведінки викликає в нього ці напади шалених веселощів. Часто такий сміх примушує відчувати себе незатишно» [1].

Англійський романист Чарлз Діккенс (1812 – 1870) – письменник із світовим іменем, який здобув визнання ще за життя. Його творчість охопила традиційні пласти суспільного, культурного досвіду та відтворила інноваційні тенденції і як така стала здатною визначати характер тогочасної англійської та світової літератури. Відтак постає необхідність осмислення духовних надбань українських майстрів слова, які свідомо орієнтувалися на творчий досвід вікторіанського прозаїка, слідували його мистецько-естетичним канонам, засвоювали сучасну техніку письма та цікаві виражально-зображальні прийоми, порушували суголосні проблеми.

Російською мовою твори Діккенса активно перекладалися вже в ХІХ ст. і почали активно перекладатися українською за радянських часів: Перші українські переклади творів Діккенса з'явилися у 80-х рр. ХІХ ст. У Львові 1880 р. було опубліковано «Різдяну колядку» (пер. з нім. Є. Олесницького) під заголовком «Свя-

тий вечір». У «Бібліотеці найзнаменитїших повїстей» вийшли «Новорїчні дзвони» (1882, пер. І. Белея), «Два мїста» (1884), «Олівер Твіст» (1891). Пізніше твори Діккенса перекладали Н. Суровцева, С. Куликівна, В. Черняхівська, М. Іванов, М. Сагарда, К. Шмиговський, Ю. Корецький, Ю. Лісняк, Р. Доценко, О. Мокровольський, О. Терех та ін. Так, найбільш ранній переклад українською мовою роману «Записки Піквікського клубу» був здійснений Миколою Івановим, надрукований у Харкові 1929 р. У той же час перекладаються вперше й інші популярні Діккенсові романи «Великі сподівання», «Олівер Твіст», цикл рїздвяних оповїдань тощо. Деякі твори існують у шести перекладах («Рїздвяна пісня в прозі»), трьох («Пригоди Олівера Твіста»), двох («Тяжкі часи»).

Провїдною рисою стилю Діккенса є іронія – художній троп, який виражає глузливо-критичне ставлення митця до предмета зображення, насмїшка, замаскована зовнішньою благопристою формою.

Стиль Діккенса, як не дивно, у багатьох випадках не ускладнює завдання перекладача. У його іронїї мало оказіоналізмів. гри слів тощо, тому часто ми спостерігаємо досить вдалий адекватний переклад.

Так, в епізоді роману «Ніколас Нікльбі» описується ледї, яка бажала бути шляхетною панї і тому мала пажа, про якого автор пише так, :

The page left it; but if ever an Alphonse carried plain Bill in his face and figure, that page was the boy. Альфонс вышел; но если у какого-нибудь Альфонса было ясно написано на лице «Билл», то именно таким мальчуганом был этот паж.

Переклад є цілком вдалим за рахунок незначних лексико-граматичних трансформацій (замїна артикля словом «какой-нибудь», пропуск слова *figure*, синтаксична транспозиція).

Одним із яскравих образів того ж роману є надзвичайна дитина – дочка директора театру, про яку йдеться в наступному діалозі:

'May I ask how old she is?' inquired Nicholas. 'You may, sir,' replied Mr Crummles, looking steadily in his questioner's face, as some men do when they have doubts about being implicitly believed in what they are going to say. 'She is ten years of age, sir.' 'Not more!' 'Not a day.' 'Dear me!' said Nicholas, 'it's extraordinary.

'Могу ли я спросить, сколько ей лет? – осведомился Николас. – Можете, сэр, – ответил мистер Крамльс, в упор глядя в лицо собеседника, как смотрят иные люди, когда сомневаются, будет ли безоговорочно принято на веру то, что они намерены сказать. – Ей десять лет, сэр. – Не больше? – Ни на один день. – Боже мой! – сказал Николас. – Это поразительно.

У даному випадку застосовано майже дослівний переклад, який досягає своєї мети: читач розуміє, що дівчинці вже давно не десять років, тобто вона не є ніяким феноменом.

Проїлюструємо складніший випадок, коли для передачі внутрішньолінгвістичного значення необхідною стає компенсація, оскільки в наступному епізоді саме внутрішньолінгвістичне значення є ключовим. Містер Сквірс повчає нових дітей, відданих до його школи:

'Never postpone business,» is the very first lesson we instill into our commercial pupils... «Never,» 'repeated Master Belling.'... 'P,' suggested Nicholas, good-naturedly. 'Perform--business!' said Belling. 'Never-perform-business!'

«Никогда не уклоняйтесь от дела!» – вот первое правило, которое мы внушаем нашим ученикам, изучающим коммерцию... Никогда не– начал юный Беллинг. У... – добродушно подсказал Николас. – Увлекайтесь... делом! – сказал юный Беллинг. Никогда... не увлекайтесь... делом!»

У даному випадку необхідно підібрати слова зі схожими початковими літерами і протилежні за змістом, щоб зберегти авторську гру слів. Тому замість англійських *postpone* та *perform* перекладач влучно вживає слова *уклоняйтесь* та *увлекайтесь*.

При перекладі наступного уривку, де міс Сквірс та Фанні Прайс обговорюють свої дівочі проблеми залицання, перекладачем вжито прийом компенсації, коли особливості мови не дуже освіченої дівчини передаються за рахунок розмовної одиниці *етак*, яка відсутня в оригінальному тексті.

Did he look in this way? 'inquired the miller's daughter, counterfeiting, as nearly as she could, a favourite leer of the corn-factor. 'Very like that--only more genteel,' replied Miss Squeers.

А вот этак он смотрел? – осведомилась дочь мельника, изображая, по мере своих способностей, излюбленное подмигиванье торговца зерном. – *Очень похоже на это... только более благородно,* – ответила мисс Сквирс.

Спосіб підбору аналога в російському варіанті вжито перекладачем в опису ранку сірки та патоки у школі Сквірса:

'Drat the things,' said the lady, opening the cupboard; 'I can't find the school spoon any-where.' 'Never mind it, my dear,' observed Squeers in a soothing manner; 'it's of no consequence.' 'No consequence, why how you talk!' retorted Mrs Squeers sharply; 'isn't it brimstone morning?' 'I forgot, my dear,' rejoined Squeers; 'yes, it certainly is. We purify the boys' bloods now and then, Nickleby.' **'Purify fiddle-sticks'** ends,' said his lady.

Черт побери! – сказала леди, открывая буфет. – *Нигде не могу найти школьную ложку.* – *Не волнуйся, дорогая моя,* – успокоительным тоном заметил Сквирс, – *это не имеет никакого значения.* – **Никакого значения!** *Что ты такое говоришь?* – резко возразила миссис Сквирс. – *Да разве сегодня не утро серы?* – *А я и забыл, дорогая моя!* – отозвался Сквирс. – *Да, совершенно верно. Время от времени мы очищаем мальчишкам кровь, Никльби.* – **Глупости! Что мы там очищаем!** – сказала его половина.

У наступному уривку перекладачем застосовано прийом додавання, але, на наш погляд, цей варіант не є цілком вдалим, тому що для містера Лілівіка, який розмірковує про якість французької мови, типовим є певна невизначеність оцінок, він уникає прямого вислову своєї думки:

What's the water in French, sir? 'L'EAU,' replied Nicholas. 'Ah!' said Mr Lillyvick, shaking his head mournfully, 'I thought as much. Lo, eh? I don't think anything of that language--nothing at all.'

Как по-французски вода, сэръ? – L'eau, – ответил Николас. – *Вот как!* – сказал мистер Лиливик, горестно покачивая головой. – *Я так и думал. Ло? Я невысокого мнения об этом языке, совсем невысокого.*

Ще одним цікавим варіантом застосування перекладацької компенсації є переклади відомої промови місіс Дженерал щодо надання красивої форми губам. В оригіналі вона каже:

'Papa, potatoes, poultry, prunes and prism are all very good words for the lips.'

У перекладі Є. Калашнікової внутрішньолінгвістичне значення цих слів, які починаються з губно-губного звуку П, передається таким чином:

Слово «*papa*» *придаєт изящную форму губам. Папа, пчела, плomba, плющ и пудинг* – *очень хорошие слова для губ; в особенности плющ и пудинг.*

Слово *papa* *придаєт изящную форму губам. Папа, помидор, птица, персики и призмы* – *прекрасные слова для губ, особенно персики и призмы.*

Можливо, найкращим засобом перекладу творів Діккенса є максимальне наближення до оригінального тексту:

Mr Squeers's appearance was not prepossessing. He had but one eye, and the popular prejudice runs in favour of two. The eye he had, was unquestionably useful, but decidedly not ornamental: being of a greenish grey, and in shape resembling the fan-light of a street door. Наружность мистера Сквирса не располагала в его пользу. У него был только один глаз, а в результате обычного предрассудка предпочтение отдается двум. Глаз его был бесспорно полезен, но решительно некрасив –

окрашений в зеленовато-серий цвет и напоминающий своим разрезом веерообразное оконце над парадной дверью.

Таким чином, засобами вдалого перекладу є збереження відповідного стилістичного та прагматичного реєстра та використання адекватного образу як перекладацької компенсації.

Бібліографічні посилання

1. Colebrook Claire. Irony. – L.: Routledge. – 2004.

2. Thomas R. George. Dickens: Great Expectations. – L. – Edward Arnold (Publishers) Ltd., 1964.

Надійшла до редколегії 07.11.2012 р.

УДК 811.111'373.4

В. Ф. Перетокіна

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

АНГЛІЙСЬКИЙ МОЛОДІЖНИЙ СЛЕНГ ТА ЙОГО ПЕРЕКЛАД

Розглянуто деякі аспекти англійського молодіжного сленгу та на конкретному матеріалі проаналізовано особливості його перекладу.

Ключові слова: сленг, англійська мова, українська мова, молодіжний сленг, переклад.

Рассмотрены некоторые аспекты английского молодежного сленга и на конкретном материале проанализированы особенности его перевода.

Ключевые слова: сленг, английский язык, украинский язык, молодежный сленг, перевод.

The article deals with the problem of the English youth slang and specific features of its translation.

Key words: slang, English, Ukrainian, youth slang, translation.

У наші дні країни та континенти стають все ближчими один до одного. Вони мають можливість спілкуватися між собою через транспортні маршрути, радіо, супутниковий зв'язок та Інтернет. Змінилося також і ставлення до іноземних мов. Нині знання мов є не лише показником гарної освіти, але й необхідністю. Зазвичай при вивченні іноземних мов до уваги беруться лише деякі стандарти мови. І не завжди вдалими є спроби людини, яка вивчала лише певні мовні стандарти, спілкуватися з носієм цієї мови. Розмовна мова значно відрізняється від літературної та письмової. Мова ж має бути засобом спілкування, а не бар'єром. Саме для полегшення спілкування необхідно вивчати розмовні стандарти в іноземній мові.

Сленг є невід'ємною частиною будь-якої іноземної мови. І загальновідомо, що з усіх верств населення молодь найбільше підпадає під вплив нових речей. Молоді люди використовують велику кількість сленгізмів, які миттєво стають популярними і серед старших за віком людей. Незвичайні висловлювання, фантазія, іронія – головні показники сленгу будь-якої мови. Сленг – це постійне словотворення, основу якого становить принцип мовної гри. Дуже часто саме комічний, ігровий ефект є головним у сленговому тексті. Для молоді є важливим не тільки, « що сказати », але і « як сказати », аби бути цікавим співрозмовником.

Актуальність дослідження визначається тим, що особливості англійського молодіжного сленгу та його переклад ще недостатньо вивчені.